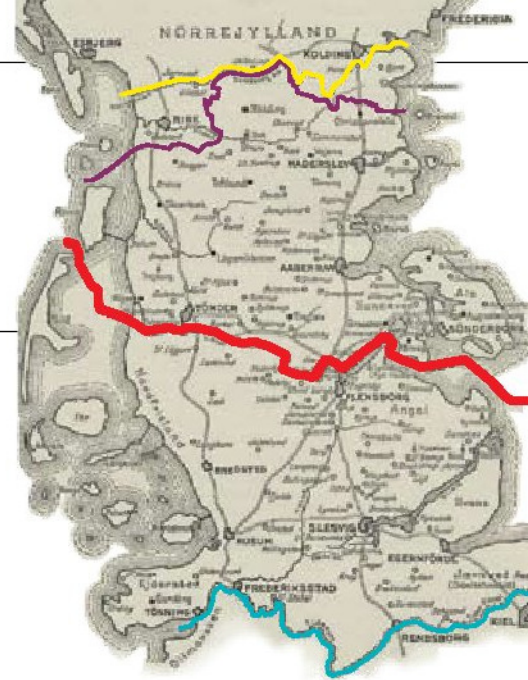
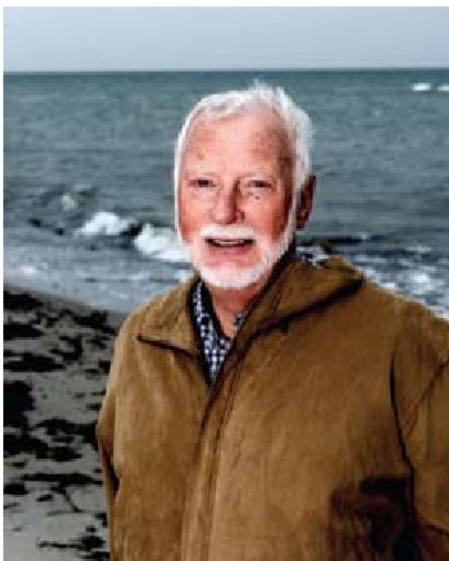

Den dansk-tyske grænse flyttede sig på mindre end 150 år fra Hamborg og op til Kongeåen og ned igen til den nuværende linje.

— Grænse for 1864
— Grænse 1954
— Grænse 1920
— Sønderjyllands Sydgrænse

I grænselandet

Børge Zanchetta er født og opvokset i det dansk-tyske grænseland. Efternavnet stammer fra hans italienske farfar, der kom til Sønderjylland som håndværkersvend.

AF ANNESE MØLVIG
FOTO: LENE ESTHAVE OG POLFOTO

Familier og naboer er delt på tværs af den dansk-tyske grænse og af sindelag. I Sønderjylland er der tyske børnehaver, skoler og idrætsklubber, mens der på den tyske side er tilsvarende danske. Mindretallets medlemmer har været forfulgt i begge lande, og under begge ver-

denskrigene er mænd tvunget i krig for et land, de helst var foruden.

For at få fred i grænseregionen underskrev politikerne København-Bonn-erklæringerne i 1955. En af hovedpointerne er, at mindretallet skal sidestilles med flertalsbefolkningen, og at ingen må stille spørgsmål ved ens sindelag.

I dag samarbejder de to mindretal, hvilket var utænkeligt for blot 20 år siden. Politikere i Berlin og København taler ligefrem om mindretallet som brobyggere.

Børge Zanchetta er født i Adsbøl ved Gråsten i 1941, 21 år efter at Sønderjylland blev dansk. Hans morfar blev indkaldt som tysk soldat under Første Verdenskrig og faldt ved Verdun.

"Min mormor har aldrig villet tale om det," siger Børge Zanchetta.

Han fortæller, at nogle af hans mors søskende var dansksindede, mens andre var tysksindede. En af dem meldte sig som frivillig på tysk side under Anden Verdenskrig, og en onkel blev taget af frihedskæmperne og fængslet efter Anden Verdenskrig.

"Det var et diskussionsemne, men vi omgikkes. Jeg har aldrig mærket, at vi ikke var velkomne. Familien fungerede trods de politiske forskelle," siger Børge og fortæller, at naboerne i Adsbøl var tysksindede.

"Der var en enke, der altid hjalp os, når vi manglede rationeringsmærker. Hun skelnede ikke mellem poli-

tik og menneskelig omsorg. Det var flot af hende," mindes Børge og siger til sin kone, Birthe, der er født i Sønderborg:

"Da vi var nygifte, vidste vi da godt, at vores sygekasselæge var tysksindet, men han har aldrig gjort forskel."

Efter en 13 år lang afstikker til Køge rejste Børge og Birthe til Nordals, hvor Børge blev leder af ordenspolitiet i Nordborg fra 1979 til 2002 og sad i byrådet for Det Konservative Folkeparti i Nordborg fra 1993 til 2007.

Omgås med respekt

"Vi lavede en borgerliste sammen med hjemmetyskernes parti, Slesvigsk Parti, og opnåede mange gode resultater med dem," siger Børge Zanchetta.

Selv om han ved, hvem der tilhører det tyske mindretal, understreger han, at man i dag omgås med respekt.

"Det er jo mennesker, der er født ind i et familiemønster. Grænsepælene er flyttet op og ned, og derved opstår fundamentet til mindretallet – og den gode integration," siger han.

Både han og Birthe og er meget opmærksomme på, hvad der sker i Flensborg, især lige nu hvor Danfoss lukker sin afdeling i byen, og arbejdsløsheden er stigende. For dem er trekantområdet Flensborg-Aabenraa-Sønderborg deres helt naturlige region.

"Vi tager tit til Flensborg. Det er en dejlig by, og vi har også tysk tandlæge," siger Børge Zanchetta. :